

Viestintäyksikkö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 77/13
Luxemburgissa 25.6.2013

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus asiassa C-131/12
Google Spain SL, Google Inc. vastaan Agencia Española de Protección de
Datos ja Mario Costeja González

**Julkisasiamies Jääskisen mielestä hakukonepalvelun tarjoajat eivät
tietosuojadirektiivin perusteella vastaa internetsivuilla olevista henkilötiedoista,
joita ne käsittelevät**

Kansallista tietosuojalainsäädäntöä sovelletaan hakukonepalvelun tarjoajiin, kun ne perustavat jäsenvaltioon toimiston, jonka toiminta kohdistuu kyseisen valtion asukkaisiin ja joka markkinoi ja myy mainospaikkoja, vaikka tekniset tietojenkäsittelytoiminnot suoritetaan jossain muualla

Espanjassa laajalevikkinen sanomalehti julkaisi vuoden 1998 alussa painetussa numerossaan kaksi ilmoitusta, joissa käsiteltiin maksamattomien sosiaaliturvamaksujen vuoksi takavarikoidun kiinteän omaisuuden huutokauppaa. Eräs henkilö mainittiin omistajana. Myöhemmin sanomalehden julkaisija saattoi sanomalehden sähköisen version saataville internetiin.

Kyseinen henkilö otti marraskuussa 2009 yhteyttä sanomalehden julkaisijaan väittäen, että kun hänen etu- ja sukunimillään haetaan tietoja Googlen hakukoneella, saadaan viittaus sanomalehden internetsivuille, joilla kyseiset ilmoitukset ovat. Hänen mukaansa takavarikko oli päättynyt ja ratkaistu jo vuosia sitten eikä sillä ollut enää merkitystä. Julkaisija vastasi, ettei kyseisen henkilön tietoja voitu poistaa, koska julkaiseminen oli tapahtunut Espanjan työ- ja sosiaaliministeriön määräyksestä.

Kyseinen henkilö otti helmikuussa 2010 yhteyttä Google Spainiin ja vaati, ettei Googlen hakukoneessa hänen etu- ja sukunimillään tehdyn haun tuloksissa saanut näkyä linkkejä kyseiseen sanomalehteen. Google Spain välitti vaatimuksen Google Inc:lle, jonka kotipaikka on Kaliforniassa Yhdysvalloissa, koska se katsoi tämän olevan kyseistä internethakupalvelua tarjoava yritys.

Asianomainen henkilö teki tämän jälkeen Agencia Española de Protección de Datosille (Espanjan tietosuojavirasto, AEPF) kantelun julkaisijaa ja Googlea vastaan. AEPD:n johtaja teki 30.7.2010 päätöksen, jossa hän hyväksyi Google Spainia ja Google Inc:ia vastaan esitetyn vaatimuksen ja velvoitti ne poistamaan tiedot rekisteristään ja estämään pääsyn niihin tulevaisuudessa. Julkaisijaa vastaan esitetty vaatimus kuitenkin hylättiin, koska tietojen julkaisemisella lehdistössä oli ollut laillinen peruste. Google Inc ja Google Spain ovat nostaneet Audiencia Nacionalissa (kansallinen ylimmän oikeusasteen tuomioistuin, Espanja) kaksi kannetta, joilla ne vaativat AEPD:n päätöksen kumoamista. Kyseinen espanjalainen tuomioistuin on tässä yhteydessä esittänyt unionin tuomioistuimelle joukon kysymyksiä.

Tänään antamassaan ratkaisuehdotuksessa julkisasiamies Niilo Jääskinen ottaa ensin kantaa kansallisen tietosuojalainsäädännön¹ alueelliseen soveltamisalaan. Sitä sovelletaan ensisijaisesti silloin, kun *henkilötietojen käsittely* suoritetaan kyseisen jäsenvaltion alueella sijaitsevassa rekisterinpitäjän² toimipaikassa tapahtuvan toiminnan yhteydessä. Google väittää kuitenkin, ettei sen hakukoneisiin liittyvää henkilötietojen käsittelyä tapahdu Espanjassa. Google Spain on

¹ Yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24.10.1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY (EYVL L 281, s. 31–50) täytäntöönpanosta annettu kansallinen lainsäädäntö.

² Tietosuojadirektiivin mukaan ”rekisterinpitäjällä” tarkoitetaan henkilöä tai toimielintä, joka yksin tai yhdessä toisten kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen ja keinot.

pelkästään Googlen mainostoimintojen kaupallinen edustaja. Tässä ominaisuudessaan se on vastannut espanjalaisten mainosasiakkaiden henkilötietojen käsittelystä.

Julkisasiamies katsoo, että tätä kysymystä olisi tarkasteltava internethakukoneen tarjoajien liiketoimintamallin näkökulmasta. Niiden liiketoimintamalli perustuu yleensä avainsanamainontaan, joka on tulonlähde ja peruste ilmaisen tiedonpaikannusvälineen tarjoamiselle. Avainsanamainonnasta vastaavalla yksiköllä on liittyä internethakukoneeseen. Tämän yksikön on oltava läsnä kansallisilla mainosmarkkinoilla, ja Google on tämän vuoksi perustanut useisiin jäsenvaltioihin tytäryhtiöitä. Julkisasiamiehen mukaan on siis otettava huomioon, että toimipaikka käsittelee henkilötietoja, jos se liittyy palveluun, joka koskee kohdistettujen mainosten myyntiä jonkin jäsenvaltion asukkaille, vaikka tekniset tietojenkäsittelytoiminnot suoritetaan muissa jäsenvaltioissa tai kolmansissa maissa. Jääskinen ehdottaa tämän perusteella unionin tuomioistuimen toteavan, että henkilötietojen käsittely suoritetaan rekisterinpitäjän toimipaikan yhteydessä ja siis että **kansallista tietosuojalainsäädäntöä sovelletaan hakukoneen tarjoajaan, kun se perustaa jäsenvaltioon toimiston, joka markkinoi ja myy hakukoneen mainospaikkoja ja jonka toiminta kohdistuu kyseisen valtion asukkaisiin.**

Jääskinen huomauttaa toiseksi Googlen oikeudellisesta asemasta internethakukoneen tarjoajana, että kun direktiivi annettiin vuonna 1995, internet ja hakukoneet olivat uusi ilmiö eikä yhteisön lainsäätäjät pystyneet ennakoimaan niiden nykyistä kehitystä. Jääskinen on sitä mieltä, että Googlen ei yleisesti voida katsoa olevan niiden internetsivuilla olevien henkilötietojen, joita se käsittelee, ”rekisterinpitäjä”,³ joka direktiivin mukaan vastaa tietosuojasääntöjen noudattamisesta. Tiedon paikannusvälineen tarjoaminen ei näet tarkoita, että sivullisten internetsivuilla olevan tiedon sisällöstä voitaisiin määrätä. Internethakukoneen tarjoaja ei voi sen yhteydessä edes erottaa toisistaan direktiivissä tarkoitettuja henkilötietoja, jotka liittyvät tunnistettavaan elävään luonnolliseen henkilöön, ja muita tietoja. Jääskisen mukaan internethakukoneen tarjoaja ei voi oikeudellisesti tai tosiasiallisesti täyttää direktiivissä säädettyjä rekisterinpitäjän velvollisuuksia sivullisten isännöimillä lähdesivuilla olevien henkilötietojen suhteen.

Näin ollen **kansalliset tietosuojaviranomaiset voivat vaatia internethakukoneen palveluntarjoajaa poistamaan sen hakukoneen indeksistä tietoa ainoastaan, jos palveluntarjoaja ei ole noudattanut sulkukoodeja⁴ tai jos internetsivuston pitäjän esittämää pyyntöä välimuistin päivittämiseksi ei ole noudatettu.** Nyt käsiteltävässä asiassa ei vaikuta olevan kyse tällaisesta tilanteesta. Mahdollisesta ”tiedoksianto- ja poistamiskäytännöstä”, joka koskee linkkejä lainvastaista tai epäasianmukaista sisältöä sisältäville lähdesivuille, on säädettävä siviilivastuuta koskevassa kansallisessa lainsäädännössä muiden perusteiden kuin henkilötietojen suojan perusteella.

Kolmanneksi **direktiivillä ei oteta käyttöön yleistä ”oikeutta tulla unohdetuksi”.** Tällaiseen oikeuteen ei siis voida direktiivin perusteella vedota hakukonepalvelun tarjoajia vastaan edes siinä tapauksessa, että direktiiviä tulkitaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan mukaisesti.⁵

Direktiivissä säädetty oikaisemista, poistamista ja suojaamista koskevat oikeudet koskevat tietoja, joiden käsittely ei ole direktiivin säännösten mukaista, erityisesti tietojen puutteellisen tai virheellisen luonteen vuoksi. Tästä ei näytä olevan kyse nyt vireillä olevassa oikeudenkäynnissä.

Direktiivillä myönnetään myös jokaiselle oikeus millä hetkellä tahansa vastustaa itseään koskevien tietojen käsittelyä tilanteeseensa liittyvien huomattavan tärkeiden ja perusteltujen syiden vuoksi, ellei kansallisessa lainsäädännössä toisin säädetä. Julkisasiamies on kuitenkin sitä mieltä, että subjektiiviset mieltymykset yksinään eivät ole huomattavan tärkeitä ja perusteltuja syitä, eikä

³ Ks. alaviite 2.

⁴ Lähdesivujen julkaisija voi käyttää sivuilla niin sanottuja sulkukoodeja (exclusion codes), jotka ohjaavat hakukoneita olemaan indeksoimatta tai varastoimatta lähdesivua tai näyttämättä sitä hakutuloksissa. Niiden käyttö osoittaa, ettei julkaisija halua hakukoneiden hakevan ja levittävän tiettyjä lähdesivulla olevia tietoja.

⁵ Erityisesti kyseeseen tulevia perusoikeuksia ovat oikeus yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen (7 artikla) sekä oikeus henkilötietojen suojaan (8 artikla) vastaan sanavapaus ja tiedonvälityksen vapaus (11 artikla) sekä elinkeinovapaus (16 artikla).

direktiivissä anneta henkilölle oikeutta rajoittaa itselleen haitallisiksi katsomiensa tai omien intressiensä vastaisten henkilötietojen levittämistä tai lopettaa niiden levittäminen.

Kansalliseen lainsäädäntöön perustuvasta hakukonepalvelun tarjoajien toissijaisesta vastuusta voi seurata velvollisuus estää pääsy sivullisten internetsivustoille, joilla on lainvastaista aineistoa, kuten immateriaalioikeuksia rikkoville internetsivuille, tai joilla on herjaavaa tai rikollista tietoa. Sitä vastoin se, että hakukonepalvelun tarjoajia pyydetään poistamaan julkistettu legitiimi ja laillinen tieto, merkitsisi puuttumista internetsivun julkaisijan sananvapauteen. Tämä johtaisi julkisasiamiehen mukaan siihen, että yksityinen sensuroisi julkaisijan julkaisemaa sisältöä.

HUOMAUTUS: Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus ei sido unionin tuomioistuinta. Julkisasiamiehen tehtävänä on antaa unionin tuomioistuimelle riippumattomasti oikeudellinen ratkaisu käsiteltävänä olevasta asiasta. Unionin tuomioistuin aloittaa nyt tämän asian harkinnan, ja tuomio julistetaan myöhemmin.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyynnö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian puitteissa unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, jotka käsittelevät samanlaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Ratkaisuehdotuksen [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla lukemispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Kuvia tuomion julistamisesta on saataville "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106